

Gjesdal kommune
Rettedalen 1
4330 ÅLGÅRD

Att.: Ordføreren

Stavanger, 26. november 2014

Vår ref: LINKSO45WY.doc/4250/31480

Ansvarlig advokat: Morten Cruys Magnus Sagen

HELLIESEN & CO
ENGASJERTE MENNESKER

Advokatfirma
Helliesen & Co AS

Strandkaian 28
Postboks 185 Sentrum
4001 Stavanger
Telefon 51 84 12 20
Telefaks 51 84 12 21

Org nr. 984 677 499 MVA

M.N.A

Vedr. Gilja vindpark

1 Innledning

Undertegnede representerer omtrent 250 hytteeiere på Gilja, samt de tilknyttede velforeninger, v/Rolf Birkeland. Mine klienter har bedt meg rette henvendelse på vegne av dem, i tilknytning til den planlagte Gilja vindpark.

Hytteeierne har tidligere inngitt klage til departementet vedr. NVEs vedtak om konsesjon for vindparken av 26.06.2013.

Denne henvendelse rettes til kommunen da det bør rettes søkelys mot enkelte sider ved planen som berører kommunens ansvar i saken – da spesielt tilknyttet kommunens risiko for oppryddingskostnader ved en nedleggelse av vindparken, samt kommunens ansvar som reguleringsinstans.

Vi skal i det følgende peke på:

- **At det er betydelig risiko for at kommunen må bære kostnader for nedleggelse av vindparken – kanskje kr. 50 mill.**
- **At det er betydelige risiko for at miljø, sikkerhet og øvrige naturhensyn vil lide ved oppføring av en vindpark.**

Partnere: bjorn.helliesen@lawyer.no bjorn.bredal@lawyer.no morten.sagen@lawyer.no

Advokater: espen.enge.helgoy@lawyer.no kjetil.dahle@lawyer.no Advokatfullmektiger: hanne.kvernberg@lawyer.no marita.hagen@lawyer.no

Managing partner/daglig leder: morten.sagen@lawyer.no

2014www.lawyer.no

2 Om sikkerhetsstillelse

2.1 Konsesjonsvilkår om garanti/sikkerhetsstillelse

Det fremgår av konsesjonsvedtaket, punkt 27:

“Nedleggelse av anlegget

Ved nedleggelse av anlegget skal konsesjonæren fjerne anlegget og tilbakeføre området til sin naturlige tilstand så langt dette er mulig, jf. energilovforskriften § 3-5 d.

Konsesjonær skal innen utgangen av det 12. driftsåret for anlegget oversende NVE et konkret forslag til garantistillelse som sikrer kostnadsdekning for fjerning av vindturbinene og tilbakeføring av området ved utløp av driftsperioden, jf. energilovforskriften §3-5 d. ”

Dette konsesjonsvilkåret innebærer:

1. At det ikke finnes sikkerhet/garanti for rydding av anlegget og tilbakeføring av området i en periode på 12 år.
2. At det etter det 12. år er betydelig usikkerhet knyttet til om den stilte sikkerhet/garanti dekker faktiske kostnader ved en rydding av anlegget og tilbakeføring av området.

Vindparkene i Norge har erfaringsmessig hatt anstrengt økonomi. Usikkerhet rundt tildeling av “grønne sertifikater” har gjort flere vindparker ulønnsomme. I mangel av sikkerhetsstillelse, vil konsesjonæren stå uten mulighet for å dekke omkostningene til nedleggelse. I de tilfellene konsesjonæren er et offentlig foretak, slik som Statkraft, vil muligheten for å få dekket kostnadene være god. Men der private foretak opprettes for formålet, vil manglende betalingsevne eller konkurs føre til risiko for at nedleggelseskostnadene faller på det offentlige – da også særlig kommunen.

Den risiko som følger av mangelfull sikkerhetsstillelse må ses opp mot de kostnader som knytter seg til rydding og tilbakeføring. Kostnadsaspektet behandles i det videre.

2.2 Hva koster rydding og tilbakeføring?

Det vil knytte seg betydelig usikkerhet til kostnadsomfanget for rydding av anlegget og tilbakeføring av området. Kostnadsnivået på nedleggelsestidspunktet vil være én variabel. Det er heller ikke brukbare erfaringstall for slik rydding og tilbakeføring i Norge.

Det finnes tall fra Danmark, men disse er lite egnet til å gi en god indikasjon på hva det vil koste å fjerne vindmøller i Norge. Norge har helt andre topografiske utfordringer enn Danmark. Hvor det i Danmark blir plassert vindmøller på lett tilgjengelig mark, blir vindmølleparkene i Norge plassert til fjells, i vanskelig tilgjengelige områder som krever betydelig infrastruktur som vei, og linjetraseer. Videre vil en tilbakeføring i Danmark være lettere, der jordsmonnet består av sand/grus, mens det i Norge er fjellmasser, som vanskeligere lar seg tilbakeføre.

På områder med god tilgjengelighet har det blitt anslått nedleggelseskostnader med 1 million kroner for hver vindmølle/turbin. (Artikler i Teknisk Ukeblad, beregninger fra Danmark).

Kostnadene øker dersom turbinene i størrelse er over gjennomsnittet, og vindparkens areal er svært stor, topografisk eller dersom det ligger nært opp til bebyggelse.

Gilja vindpark er planlagt med 45 turbiner, i et topografisk utfordrende område. Dette gjelder både tilkomst til fjellplatået, samt muligheter for adkomst til den enkelte turbin. Det må legges til grunn at nedleggelseskostandene er høyere her enn ved en plassering i lavlandet, for eksempel på Jæren.

Uten mulighet til fastslå en sikker kostnad, må vi kunne anta at et kostnadsomfang med 45-50 millioner kroner ikke er usannsynlig.

3 Risiko – hvem bærer kostnadene

NVE kunne teoretisk ha fremmet krav om sikkerhetsstillelse fra første driftsår. Regelverket åpner for det. Det ville dog i praksis blitt vanskelig for konsesjonæren å stille slik sikkerhet i de 12 første driftsår. Dette fordi kapitalbehovet er svært stort i forbindelse med etableringen og driften av de første årene.

Når NVE dermed har akseptert å kreve sikkerhetsstillelse først etter 12 år, vil det tale for at konsesjonæren driver med små marginer. Dette gir igjen bekymring i forhold til konsesjonærens soliditet, og øker dermed risikoen for at vindparken kan komme til å nedlegges, evt. gå konkurs – med det resultat at kostnader til rydding og tilbakeføring ikke kan dekkes av konsesjonær.

Da det er stor usikkerhet til kostandsomfanget på tidspunktet vindparken faktisk nedlegges, vil det være betydelig risiko knyttet til spørsmålet om sikkerhetsstillelsen dekker de faktiske kostnadene til rydding og tilbakeføring. Bli kostnadene svært store, kan kostnadene stå udekket.

For konsesjonæren vil det muligens tilkomme inntekter fra salg av skrapmetall etc, men i møte med øvrige kostnader til rydding og tilbakeføring vil det kun være negative nettokostnader.

Alle inntekter fra vindparken vil være inntjent i de foregående 25 år, og ved en nedleggelse kan det bli oppportunt for konsesjonæren å melde oppbud. Det er i det minste adgang til å melde oppbud og at en slik situasjon oppstår, og dette skaper bekymring hos mine klienter.

Det er i dag store kostnader forbundet med etableringen av vindparker, og lønnsomheten vil variere med strømpris (som er lav for tiden), og sentrale politikeres vilje til subsidiering (el-sertifikater). Dette bidrar til å skape usikkerhet omkring et nedleggelsesscenario.

NVEs vedtak om å gi konsesjon tar ikke høyde for disse risiko-faktorer, som kostnadsomfang og muligheten for at konsesjonær ikke kan bære kostnaden. Det må anses som en mangel ved vedtaket.

For det tilfellet at konsesjonæren ikke dekker kostnadene til ryddig og tilbakeføring, vil ansvaret kunne falle på grunneiere og/eller kommunen. Kommunens ansvar er lovbestemt, se det videre:

Det følger av forurensingsloven §81 at kommunen er lokal forurensningsmyndighet. Det følger så videre av §84:

“Enhver kan anmode forurensningsmyndigheten om å treffe tiltak etter § 7.

Forurensningsmyndigheten har plikt til å vurdere en anmodning som er fremsatt av en fysisk eller juridisk person, som berøres eller ventes å bli berørt av betydelig miljøskade, eller som har tilstrekkelig interesse i saken.”

Det følger av §7:

“Har forurensningen inntrådt skal han sørge for tiltak for å stanse, fjerne eller begrense virkningen av den. Den ansvarlige plikter også å treffe tiltak for å avbøte skader og ulemper som følge av forurensningen eller av tiltakene for å motvirke den.”

Vi mener med dette å ha avdekket en betydelig risiko for Gjesdal kommune, som bør hensyntas i vurderingen av saken, både i forhold til kommunen som grunneier, og kommunen som regulerende myndighet.

4 Om krav til reguleringsplan og forholdet til plan- og bygningsloven

Det følger av plan- og bygningsloven § 12-1 tredje ledd:

“Krav til reguleringsplan gjelder ikke for konsesjonspliktige anlegg for produksjon av energi etter energiloven, vannressursloven eller vassdragsreguleringsloven.”

Dette innebærer kun at tiltaket ikke fordrer reguleringsplan. **Dog betyr det at plan- og bygningsloven gjelder for vindparkanlegget, og at bestemmelser i henhold til loven må følges**, da spesielt reglene tilknyttet byggesøknad, forhold til naboer, byggehøyder etc.

Spesielt må relevante bestemmelser i teknisk forskrift (TEK) vurderes.

Det vises spesielt til TEK kapittel 9, om det ytre miljø. Hovedbestemmelsen i §9-1, lyder:

§ 9-1. Generelle krav til ytre miljø

Byggverk skal prosjekteres, oppføres, driftes og rives, og avfall håndteres, på en måte som medfører minst mulig belastning på naturressurser og det ytre miljø.

Sett hen til de konsekvenser en vindpark har for naturen og det ytre miljø for øvrig, herunder, men ikke begrenset til støy, uopprettelig ødeleggelse av urørt natur, fare for iskast, utseende, dyrevelferd, så fremstår ikke bygging av vindparken som forslag i henhold til TEK.

Det skal spesielt pekes på TEK §9-5, hvoretter det er gitt bestemmelser om avfallshåndtering. I den anledning vises til at det ved bygging av generatorene blir benyttet kjemikaliet neodym. Kjemikaliet har svært lang nedbrytningstid. Ved fjerning av vindmøllene er det vanlig å bruke dynamitt. Det pekes på den risiko en slik metode har på spredning av neodym – og faren for forurensning. Vann fra Valresnuten ender som kjent opp som drikkevann for Frafjord.

Kommunen må besørge konsekvensanalyse og risikovurdering, da med tanke på miljø og økonomisk risiko – både ved at kommunen ender opp med ansvaret for sanering av vindparken, samt i forhold til de pålegg som må gis ved en byggesaksbehandling av vindparken.

Det vises til TEK §9-7, hvoretter det er stilt krav til miljøsanering og kartlegging av avfall.

I forhold til TEK §10-1 må det vurderes hvordan faren for isdannelse på vindmøllebladene, og påfølgende iskast fra disse vil innebære en risiko for ferdsel i området. Velforeningene i området vil måtte fraråde hytteeiere og andre brukere å ikke benytte fjellplatået i vintersesongen. Kommunen må foreta en konsekvensanalyse av et slikt sentral risikomoment.

Nedfall av issvuller vil innebære risiko, slik som kjent fra byggverk. Med vindmøller får disse kraft til å sende is som prosjektiler gjennom luften. Vi kan ikke se at vindmøller i dette området er forenelig med de pålegg som må fremmes etter TEK § 10-3. Det vil være vanskelig å lage sikring mot slik nedfall på vindmøllebladene eller selve generatoren.

5 Avslutning

På bakgrunn av ovenstående mener mine klienter at kommunen må vurdere det risikobildet som er forbundet med oppføring av vindpark i kommunen.

Det er betydelig risiko for et økonomisk ansvar for kommunen.

Det er betydelige risiko for at miljø, sikkerhet og øvrige naturhensyn vil lide ved oppføring av en vindpark.

Selv om kommunen ikke trenger eller kan kreve reguleringsplan – må det foretas en omfattende konsekvensanalyse som grunnlag for byggesaken. Det bør i forbindelse med byggesaksbehandlingen da vurderes om vindparken kan bygges innenfor de rammer som plan- og bygningsloven og teknisk forskrift (TEK), oppstiller.

Med hilsen

Advokatfirma **Helliesen_Kvernberg AS**

Morten Cruys Magnus Sagen

morten.sagen@lawyer.no